

Home Krant

(/plus) (<http://www.standaard.be/plus/20141008/ochtend>)

Opinies

(<http://www.standaard.be/plus/krant/opinie/opinies>)

MENSEN ZONDER DIPLOMA LEVEN MINDER LANG (GEZOND), GELIJKE
PENSIOENLEEFTIJD IS DUS ONEERLIJK

De ene 67-jarige is de andere niet

08 OKTOBER 2014 | Kim De Witte

De wettelijke pensioenleeftijd wordt door de regeringsonderhandelaars opgetrokken naar 67 jaar, de vervroegde pensioenleeftijd naar 63 jaar. Dat daarbij geen verschil wordt gemaakt tussen wie een hoge en een lagere levensverwachting heeft, vindt Kim De Witte onrechtvaardig.

Arbeidsomstandigheden hebben hun invloed op de levensverwachting. Frederiek Vande Velde

Wie? Doceert pensioenrecht aan de KU Leuven.

Wat? Werken tot hun 67ste is voor veel mensen gewoon niet doenbaar. De recente stijging van het aantal langdurig zieken toont dat aan.

We worden allemaal ouder. Het is dan ook evident dat we allemaal wat langer werken, zo luidt

het. Maar hoe oud worden we juist? En in welke gezondheid?

Levensverwachting: de cijfers

De gemiddelde levensverwachting stijgt. Maar ze verbergt grote ongelijkheden. Een 65-jarige man had in 1841 – de vroegste cijfers waarover we voor België beschikken – gemiddeld nog elf jaar te leven. Vandaag is dat gestegen naar 18 jaar. De gemiddelde 85-jarige man had in datzelfde 1841 nog 3,9 jaar te goed. Vandaag is dat gestegen naar 5,3 jaar. Dat is een stijging met respectievelijk 7 en 1,4 jaar over een periode van 175 jaar. Dat iedereen veel langer leeft, is dus niet waar. Wel waar is dat méér mensen de kans krijgen om oud te worden. Dat heeft in de eerste plaats te maken met een daling van het vroegtijdig overlijden (zuigelingensterfte, kindersterfte en dodelijke arbeidsongevallen).

Langer leven is mogelijk geworden voor een brede groep van de bevolking. Maar er blijven grote verschillen. Wie een diploma aan de muur heeft hangen, leeft 6 tot 7,5 jaar langer dan iemand zonder diploma. De oorzaak van dat verschil ligt in de eerste plaats bij betaalbare zorg en arbeidsomstandigheden (belasting van het lichaam, blootstelling aan gevaarlijke producten, stress).

Levensverwachting: de kwaliteit

De levensverwachting zegt op zich ook niets over de levenskwaliteit. Als de stijgende levensduur in de eerste plaats neerkomt op zieke mensen in leven houden, is dat natuurlijk een ander verhaal. De gemiddelde gezonde levensverwachting in België ligt op 65 jaar. Maar nog veel meer dan bij de gewone levensverwachting, wordt de gezonde levensverwachting bepaald door de sociaaleconomische groep waar een persoon deel van uitmaakt.

Wie een diploma hoger onderwijs heeft, leeft 18 tot 25 jaar langer in goede gezondheid dan iemand zonder diploma. Dat is een immens verschil. Het aantal jaren dat laaggeschoolden gezond kunnen doorbrengen, kalft zelfs af. Terwijl een 25-jarige vrouw zonder diploma in 1997 gemiddeld tot haar 58ste gezond bleef, is dat nu maar tot haar 49ste, blijkt uit het onderzoek van Dokters van de Wereld, in samenwerking met het Riziv en de mutualiteiten, van eerder dit jaar. De oorzaak ligt opnieuw in de eerste plaats bij betaalbare zorg en arbeidsomstandigheden (stress op het werk, steeds meer doen met minder mensen, werkonzekerheid).

Gelijkheid, ongelijkheid en rechten

Het gelijkheidsbeginsel in onze grondwet vereist niet alleen dat gelijke gevallen gelijk behandeld worden, maar ook dat ongelijke gevallen ongelijk behandeld worden. Iemand die 6 tot 7,5 jaar minder lang leeft en 18 tot 25 jaar minder lang in goede gezondheid verkeert, heeft ook recht op rust na een leven van intense arbeid.

Brugpensioen en vervroegd pensioen maken dat recht concreet. Dat geldt des te meer voor het recht op pensioen vanaf 65 jaar. De pensioenleeftijd optrekken naar 67 jaar is voor een grote groep van werknemers simpelweg niet doenbaar. Dat bleek ook uit een recente studie van

HR-dienstverlener Securex: het aantal langdurige zieken op het werk steeg spectaculair tussen 2001 en 2013, omdat werknemers verplicht worden langer te werken.

In plaats van mensen te verplichten om langer te werken, kan de nieuwe regering beter inzetten op recht op werk voor oud én jong. Ons land telt 648.350 werklozen. Een plicht tot langer werken gaat dat immens probleem niet oplossen. Maatregelen zoals aangepast werk, arbeidsduurvermindering en ontslagbescherming voor ouderen kunnen wel betekenisvol zijn.

Kim De Witte

Dat iedereen veel langer leeft, is dus niet waar. Wel waar is dat méér mensen de kans krijgen om oud te worden